

OHROŽENÉ DÍTĚ POTŘEBUJE POMOC VŠECH ZÚČASTNĚNÝCH STRAN. BEZ NÍ KE ZLEPŠENÍ JEHO SITUACE NEDOJDE

Roztříštěnost je jednou z hlavních překážek tuzemského systému ochrany dětí. Jednotlivé agendy jsou stéle v gesci různých ministerstev, a proto je často těžké pomoci dítěti komplexně. Přesto zahraniční zkušenosti ukazují, že cesty, jak se spojit a spolupracovat existují. Taková pomoc je pak nejučinnější.

Zkušenosti z nejrozvinutějších zahraničních systémů ochrany dítěte ukazují, že velmi podstatným rysem fungující sítě pomoci je právě jednotné chápání potřeb a práv dětí. Důraz na zapojování komunity do řešení situace dětí a rodin, stejně jako důraz na prevenci a včasný záchyt dětí a rodin v obtížné situaci. Nedílnou součástí těchto systémů jsou pak aktivity posilující kooperaci služeb ukotvených v různých oborech a rezortech.

Pokud se dobře nastaví a plynule rozvíjí spolupráce všech možných aktérů sítě služeb pro děti a rodiny, je možné překonat bariéry současného systému.

Charakteristiky funkční spolupráce:

- **Napomáhá rozvoji preventivního působení** a včasného záchytu rodin a dětí v potížích.
- **Je zaměřená na potřeby** dítěte a umožňuje sladování chápání situace dítěte a stanovení společných cílů při podpoře dítěte a rodiny.

MODELOVÝ PŘÍKLAD:

V rámci výchovné komise zástupci různých odborností (psycholog, sociální pracovník, pedagogové) řeší záškoláctví dítěte. Pracovníci se v rámci setkání zaměřují na identifikaci potřeby dítěte projevu-jící se v jeho chování tím, že se vyhýbá školní docházce. Při bližším zkoumání vychází najevo, že se rodina dítěte po několikáté v krátkém čase stěhuje a že se dítě cítí v nové škole nepříjaté. Na zjištění pak navazuje návrh možných intervencí v rámci různých odborností.

Psycholog si stanovuje jako cíl navázání důvěry s dítětem a jeho podporu při zvládnání situace s ohledem na jeho vývojové potřeby. Třídní učitel začne působit ve třídě tak, aby dítěti usnadnil přechod do kolektivu. Sociální pracovník má za úkol pomoci rodině stabilizovat její situaci, aby již nemuselo dojít k dalšímu stěhování. Všechny různorodé intervence při tom sledují potřebu přijetí dítěte a jeho bezpečí v kolektivu.

Chápání projevů chování dítěte, jako symptomu nenaplnění potřeby, umožňuje řešit situaci dítěte pomocí podpůrných služeb. Naopak trestání dítěte za jeho chování, které bývá v případě záškoláctví často první volbou, může vést k prohloubení obav dítěte ze školy a zhoršení celé situace.

Pokud aplikujeme situaci z modelového příkladu na tento kruhový graf šesti základních potřeb dítěte, vyvstanou jako nenaplněné dvě z nich: bezpečí a vztahů. Při saturování těchto potřeb sehrávají v příkladu záškoláctví roli i aktéři, jejichž primární rolí není ochrana bezpečí nebo práce se vztahy. Škola, jejímž prvotním úkolem je naopak naplnění potřeby učení, pak sehrává důležitou roli i při zlepšení vztahů a vytvoření pocitu bezpečí.

- **Je nadrezortní.** Důležitá je ochota jednotlivých aktérů vystoupit z komfortní zóny své (profesionální) role a z ní vyplývajících standardních postupů a snaha pochopit celkovou situaci dítěte.
- **Má společný cíl,** tedy potřeby dítěte jsou v centru snažení. Pak je snazší překonávat případné rozpory a nedorozumění a mít aktuální přehled o zdrojích pomoci.

Na ochraně dítěte se tak může v důsledku podílet každý, kdo se podílí na naplňování jeho potřeb. Od trenéra, vedoucího kroužku, učitele, pediatra až po profesionála v oblasti SPOD, či péče o duševní zdraví dětí. Více příkladů a jejich řešení naleznete na webových stránkách projektu www.pravonadetstvi.cz.

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

